

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Particuliere Vierdaagse kaarten

De Caprivi strook

Alles over de nieuwe locatie

Op pagina 5 begint het verhaal van Jo Toussaint over de Caprivi strook. Deze landstrook ligt langs de rivier de Zambezi in het noorden van Botswana. Ter oriëntatie geven we een kaart van de loop van de Zambezi (in rood).

Vanaf pagina 9 neemt Jos Stroom ons mee in de wereld van de particuliere Vierdaagse enveloppen en kaarten. Hieronder een van de afbeeldingen,

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

10. Envelop en kaart van de 3e wandeldag in 1989, met verschillende stempelkleuren en frankeringen. In 1989 werd er wel weer een officieel PTT-stempel gebruikt.

Weet u het nog? Hiernaast staat de QR-code. Scannen met uw mobiele telefoon met Internet en u gaat naar de homepage van NovioPosta. Kunt u meteen alle nieuwe informatie op onze website bekijken.

Rivier de Zambezi, de Caprivi-strook

Dwars door Zuidelijk Centraal Afrika loopt de rivier de Zambezi. In de afgelopen jaren werden met mijn verzameling hierover vele successen behaald. Hoogtepunt was de hoge bekroning op de Wereldtentoonstelling in Jakarta, Indonesië, juni 2012. Op Postzegel Totaal was de verzameling van 128 pagina's A4 ook te zien. Naar aanleiding daarvan werd besloten om over de Zambezi wat in Novioposta te plaatsen. In dit artikel gaat het over de Caprivi-strook, de landstrook die de Zambezi vanaf de bron bereikt aan het einde van de savanne.

In de braadpan van centraal Afrika

Wie een atlas openslaat en zuidelijk Afrika bekijkt, zal zich beslist afvragen wat dat voor een rare landtong is, die vanuit noordoost Namibië tot in het hart van Afrika reikt. Dat is de Caprivi-strook (1).

afbeelding 2

Deze heeft een lengte van 450 km en is op het smalle westelijke deel niet breder dan 35 km.

Aan de noordzijde wordt de strook begrensd door Angola en Zambia en aan de zuidzijde door Botswana (2). Aan de westzijde wordt ze afgesloten door de rivier de Kavango die haar einde vindt in de Okavango Delta (3), (4).

afbeelding 3

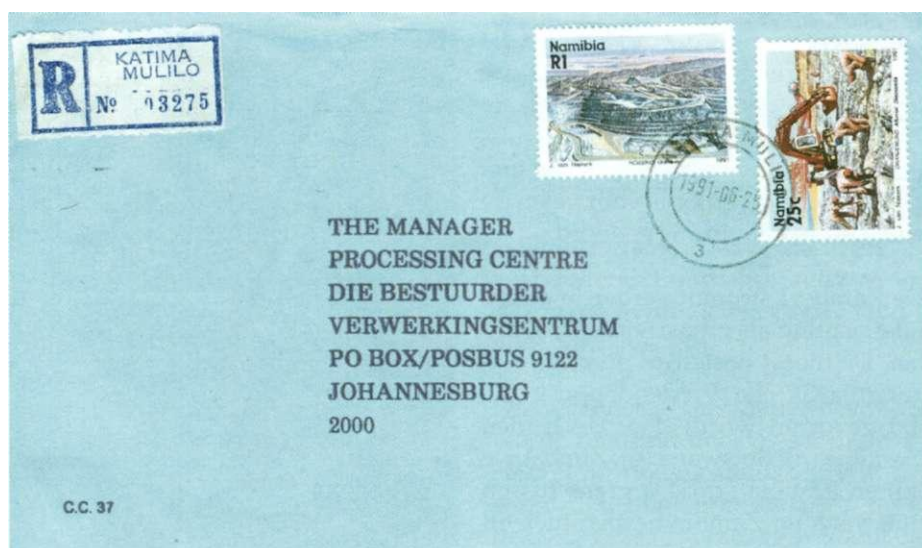
afbeelding 4

afbeelding 1

Vanuit het noorden doorstroomt de rivier de Kwando het gebied als de rivier de Liambezi en vormt vervolgens het Linyandimeer. Vanuit dit meer stroomt de rivier de Linyandi noordwaarts en gaat over in de rivier de Chobe. Deze is, eind goed al goed, de zijrivier van de rivier de Zambezi.

Deze laatste rivier heeft al een lange reis achter de rug voordat ze de Caprivi-strook bij Katima Mulilo bereikt (5). Katima Mulilo betekent ("to put out the fire"), het vuur is gedoofd. Er bestaan twee versies van de oorsprong van deze naam.

afbeelding 5

afbeelding 6

De ene is, dat de uit brandende kolen bestaande verlichting, die de kanovaarders 's nachts meenemen, dooft door het opspattende water. Ter plaatse gaat het water nogal te keer door de grote snelheid, watervalletjes en ondieptes.

afbeelding 7

De andere versie is dat de toeristen die er door de rivier waden, grote moeite hebben om de overkant te bereiken. Het water reikt ter plaatse tot kruishoogte en er staat een sterke stroming. Halverwege de rivier is voor velen de energie op, het vuur is gedoofd.

De Zambezi stroomt verder in oostelijke richting als grensrivier met Zambia. De meest oostelijke punt, bij Kazungula, is een Vierlandenpunt (6), dat gevormd wordt door de landen Namibië (n), Botswana (b), Zimbabwe (zi) en Zambia (za). De grens tussen Botswana en Zambia bestaat hier uit een veerverbinding. Een smalle, maar oh zo belangrijke verbinding.

Vanwaar die naam?

Het gebied behoorde tot 1890 tot het Britse protectoraat Bechuanaland. In dat jaar werd het conflict tussen Groot-Brittannië en Duitsland over de koloniale bezittingen in Afrika bijgelegd in het Helgoland-Zanzibarverdrag. De belangrijkste uitkomsten waren dat Groot-Brittannië Uganda en Zanzibar mocht hebben. Duitsland kreeg Helgoland (7) en vanaf 1893 een corridor die Duits Zuidwest-Afrika (later SWA en Namibië) verbond met de rivier de Zambezi. Deze strook land werd vernoemd naar de toenmalige Duitse rijkskanselier Georg Leo von Caprivi (8) (Georg Leo von Caprivi di Caprara de Montecuccoli). Hij was van 1890 tot 1894 de niet zo bekende opvolger van rijkskanselier Otto von Bismarck (9). De Duitsers droomden toentertijd van een rechtstreekse verbinding vanaf de Atlantische Oceaan over land door de Caprivi-strook en via de rivier de Zambezi naar de Indische Oceaan. Ze hoopten zo de lange vaart om Kaap de Goede Hoop te kunnen omzeilen. Het bleef bij die droom. Voornamelijk door het feit dat de rivier de Zambezi maar beperkt bevaarbaar is.

afbeelding 9

afbeelding 10

De corridor was voor Duitsland ook van strategisch belang. Ze streefden ernaar om een spoorverbinding tot stand te brengen tussen Duits Zuidwest-Afrika en Duits Oost-Afrika. Dit is er niet van gekomen, omdat Wereldoorlog I roet in het eten gooide. Tijdens die oorlog verloor Duitsland alle koloniale bezittingen.

afbeelding 8. Voorkant kaart met inzet deel achterkant

afbeelding 14

Het Helgoland-Zanzibar verdrag was een toenaderingsverdrag tussen Duitsland en Groot-Brittannië, als gevolg van het feit dat de Russen het "Rückversicherungs-Vertrag" (een neutraliteitsverdrag) niet verlengden. Dit verdrag van 1887 tussen Rusland en het Duitse Rijk had de toenmalige Rijkskanselier Bismarck met Rusland gesloten om de Russische neutraliteit te garanderen in geval van een oorlog met Frankrijk. Hij voorkwam daarmee een "tweefrontenoorlog").

afbeelding 13

Groot-Brittannië was blij met de bereikte resultaten. Dat verleidde ontdekkingsreiziger Henry Stanley (10), die bekend is van de wereldberoemde vraag bij zijn zoektocht naar Livingstone: "Dr. Livingstone I presume" (11) tot de evenzo bekende uitdrukking "We hebben voor een broeksknoop een heel kostuum gekregen". Jaren later kwam een Zweedse opticien op het idee om de uitspraak "Livingstone I presume" te gebruiken voor een reclame campagne. Het resultaat zien we op een particulier postwaardestuk van de opticien (12).

De Duitsers waren ook zeer tevreden met de "ruil". De Engels bezetting van Helgoland was altijd al "Ein Pfahl im deutschen Fleische" (Een doorn in het vlees) geweest.

De plaatselijke bevolking

Hoewel het gebied vanaf 1890 formeel Duits was, duurde het nog tot 1908 voordat de Duitse koloniale troepen de Zambezi bereikten. De Duitsers vestigden zich hoegenaamd niet in de Caprivi-strip. Het tropisch klimaat met bijkomende ziektes (vooral malaria) was weinig aantrekkelijk.

De in de Caprivi-strook levende stammen ("De Caprivi") zijn overwegend zelfvoorzienende akkerbouwers en veehouders. Daarnaast jagen en vissen ze om in hun levensonderhoud te voorzien.

De bekendste Caprivi-aner-bevolking wordt gevormd door de Mbukushu-stam (13). "Wie zijn ingushi (14) te diep wegdukt, blijft erin steken", is een bekend gezegde van deze stam van vissers en landbouwers.

afbeelding 12. voorkant kaart met inzet waardezegel achterzijde.

afbeelding 16

Als de rivieren de Chobe en de Zambezi in de regentijd overstroomd, komt de helft van het leefgebied van "de Caprivi" onder water te staan. De bewoners verplaatsen zich dan per mokoro (15), hetzelfde vaartuig waarmee ze in het droge seizoen geregeld gaan vissen.

De leefomgeving

In de Caprivi-strook leven grote kuddes olifanten (16). Deze trekken vanuit

het nabij gelegen Chobe Nationaal Park (17) het gebied binnen. Door de overbevolking aan olifanten wordt het park ook wel het Olifant Nationaal Park genoemd. Plaatselijk vormen ze, door hun veelvoud aan dieren, een plaag. Niet voor de toeristen, maar wel voor de bewoners.

Waar de rivier de Chobe in de Zambezi stroomt, bevinden zich de Namibi-a-moerassen. Hier heeft zich een van de grootste moerasgebieden van Afrika gevormd. Deze zijn ontstaan door de sterk wisselende waterstanden op beide rivieren. Overstromingen en het z.g. "backwater", wisselen elkaar af. "Backwater" is het instromen van water uit de rivier de Zambezi in de zijrivier de Chobe, wanneer deze laatste geen of weinig water afvoert. De voornaamste oorzaak hiervan is dat van beide rivieren de stroom- en neerslaggebieden heel ver uit elkaar liggen. Door deze natuurlijke wisselingen ontstaat in het gebied een fantastische variatie aan flora en fauna (18). Men noemt het gebied dan ook wel "Het hart van het ongetemde Afrika".

Jo Toussaint

afbeelding 17

afbeelding 15

afbeelding 18

Noviopostjes

Soms is er een beetje ruimte over voor een oproep: zoekt u iets of heeft u iets aan te bieden aan uw medeleden? U kunt in dit blad gratis een "Noviopostje" plaatsen!

Novioposta heeft nog ruimte voor commerciële advertenties. Weet u iemand die daar gebruik van zou willen maken? Neem dan contact op met het bestuur voor de tarieven.

Noviopostje: de "Stichting TRANS-ORMA" bereidt een grote publicatie voor over het gebruik van de Transorma wereldwijd (zie Novioposta 2014-1). Heeft u poststukken met kenmerken van deze machine? Neem dan s.v.p. contact op met Jos M.A.G. Stroom, via de redactie van Novioposta.